

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

23. junija 1988

DR. MARKO KREMZAR

...ki nam utrdi spomin

(Junjska razmišljanja)

Zvesto se spominjamo vsakega meseca junija pomorjenih domobrancev. Genocid razoroženih nasprotnikov, po končani državljanski vojni, vzbuja zadnja leta ogorčenja celo med nekaterimi pristaši totalitarne sistema, proti kateremu so se ti borili. Vendar, ko pa gre za presojo njihovega boja, za vzroke in pričetek revolucije, se zdi celo nekaterim mlajšim demokratom kakor da bi bile uradne pripovedi oblastnikov, če že ne resnične pa vsaj primerne, da ostanejo.

Dovolj naj bi bilo, da zgradimo žrtvam genocida spomenik iz kamna, medtem ko naj bi spomenik zgodovinske presoje ostal njihovim krvnikom.

Da je glede revolucije med mladimi rodovi v Sloveniji marsikaj nejasno, ni čudno, saj so že desetletja izpostavljeni partijski propagandi. Bolj nerazumljivo je, če v zdomstvu zanemarjamo lik junakov, ki so se uprli komunizmu, in se jih spominjamo le kot žrtev. Še bolj trpko pa je, kadar o njih molčimo. Včasih se zdi, kakor da bi potomci junakov pozabljali, da prav ista partija, ki je zakrivila umore tisočev, v Sloveniji še vedno ohranja neomejeno oblast, ter neokrnjen propagandni in policijski sistem, ki sega daleč čez meje jugoslovanske države.

Po več kot sedemdesetih letih, kar je komunizem zavladal v Rusiji, in po štirih desetletjih istega totalitarizma v deželah vzhodne Evrope in večjega dela Azije, je lahko vsakemu več kot jasno, da gre za ideologijo in sistem, ki prinaša osebno, narodno in človeštvo nesrečo. Danes se komunistično ogroditelj ruši od Moskve do Pekinga in Beograda, ter zato ni nobeno čudo, če se razkrajajo tudi v Ljubljani. Kot Slovenci, kristjani in demokrati smo tega veselji, ker želimo, kot vedno, svojemu narodu svobodo in rast.

Ko spremljamo pogumen odpor sodobnih nasprotnikov totalitarizma

na Slovenskem, je prav, da se še posebej spomnimo njih, ki so že pred štirimi desetletji hoteli preprečiti to nesrečo v našem narodu. Poznali so zlo komunizma, predvidevali nevarnost, ki jo je ta predstavljal za slovenstvo, v času, ko so sredi okupirane domovine padale prve slovenske žrtve pod streli komunističnih likvidatorjev in je marsikateri rojak iz lahkovernosti ali iz strahu nasedel laži.

Z upanjem opazujemo rastočo željo po demokraciji na Slovenskem, ter istočasno s ponosom izkazujemo čast njim, ki so se borili, da bi med nami duh demokratičnega sožitja nikdar ne bil zatrt.

Razumemo, da svobodoljubni demokrati na Slovenskem danes ne morejo povedati in napisati vsega, kot bi radi, saj se za svobodo šele potegujejo. Vendar, ali ne bi bilo prav, da bi gledali vsi, tudi oni, z isto velikodušnostjo na tiste rojake, ki so se upirali komunizmu celo pod sovražno okupacijo? Tudi oni niso mogli izbirati razmer in večkrat tudi ne sredstev v boju, ki jim je bil vsiljen. Tudi oni so ljubili svoj rod in se zavedali svetosti življenja.

Prav je, da smo kritični tudi do sebe. Vendar, zakaj smo večkrat kritični do svojih, ne da bi se poglobili v njih dejanja. Iskanje resnice je naporno, in morda bi ga zato radi včasih zamenjali s hitrim, lahkim računom o „zlati sredini“, kjer bi bili vsi enako krivi, mi sami pa vzvišeni nad napakami preteklosti. Ali je morda to vzrok, da se obnašajo nekateri kakor da bi zdaj, ko od vseh strani obetajo demokratizacijo, čeprav še ne dopuste demokracije, zgodovinska resnica ne bi bila več važna? Utrujenost dobrih je res eno od znamenj časa, a to še nikogar ne opravičuje.

Kako hitro podvomimo o pravilnosti pastirjev odločitev med revolucijami (Nadaljevanje na 2. str.)

Zadnje novice

Po raznih telefonskih sporočilih, ki smo jih dobili iz slovenskega zamejstva in ostale Evrope, smo zvedeli, da se je v zadnjem času ves položaj v Sloveniji in Jugoslaviji poslabšal, tako da nekateri pričakujejo vsak dan vojaški udar.

Po drugi strani pa je dejstvo, da je vojska postavila pred svoje sodišče tri Slovence, zelo odmevalo med slovenskim narodom. Vrsta protestov je takoj zahtevala, da se zaprti izpuste, da se tako branijo obtožb na svobodi, ter da imajo civilne zagovornike.

Naj naštejemo nekaj izjav:

52 uredništev revij in časopisov, založb, društev itd. je ustanovilo Odbor za varstvo pravic Janeza Janše. V obrazložitvi tega dejanja pravijo med drugim:

„Tea postopka (proti J. Janši) ni mogoče razumeti drugače kot poskus zastraševanja in provokacije, ki so jo naredili nasprotniki demokratizacije, da bi s konstruiranjem incidentnih in ekscesnih primerov ustvarili negotovost in ozračje izrednega stanja ter tako nasilno vzpostavili razmere, ki bi jim omogočale nove, še ostrejšje in brezumnejše represivne ukrepe.“

„Odreditev pripora... je gotovo zelo omajala prepričljivost in verodostojnost uradnih izjav, da so bile govorice o načrtovanem vojaškem udaru v Sloveniji neutemeljene in zlonamerna izmišljotina...“

Predsedstvo RK SZDL (to je Re-

Žalostni konec „slovenske pomladi“?

Po upanja polnih nekaj letih, ko se je slovenska demokratična javnost v domovini z veliko energijo trudila revitalizirati oziroma demokratizirati življenje, je demokratizacija spet začela strmoglavljati v prepad. Vanj je bila pahnjena na najbolj brutalen način.

Partija je spet dokazala, da ne obvlada razmer in da so jo le polna usta besed „demokratizacije“, „napredka“, „socializma po meri človeka“, na drugi strani pa dopušča popolnoma nesposobno gospodarsko vladavino v Beogradu ter ob njej celo razmah protidemokratičnih izpadov svoje vojske.

Začelo se je z jugoslovansko moralno korupcijo, s preprodajanjem orožja vojaškim režimom v Afriki in Aziji. Ker mladi nikakor nočejo vojske, ki trguje z diktatorsko-vojaškimi režimi, so začeli te grde posle „svoje“ vojske razkrivati v javnosti.

Res je sicer, da jugoslovansko gospodarstvo trenutno ni sposobno (za)služiti z normalno ekonomijo, ampak se mora spuščati v umazano trgovino s smrtjo, vendar je pa tudi res, da je slovenska mladina toliko osveščena, da odločno nastopa proti takšni „ekonomiji“.

Prednjači seveda relativno neodvisna revija Mladina, ki je v svojih spomladanskih številkah intenzivno razkrivala grde poteze in korupcijo v „svoji“ vojski, vojski, ki se je med drugim oklicala za „ljudsko“.

Najprej je Mladina razkrila „tesno vojaško sodelovanje s prijateljskim etiopskim ljudstvom“ oziroma gostovanje vrhovnega poveljnika jugoslovanske vojske admirala Mamule pri etiopskem režimu. Sledila je seveda histerična reakcija vojske, vendar je

Mladina še isti hip napovedala feljton ter ga v naslednjih številkah tudi izpeljala, v katerem so objavljene pričevanja o gradnji vile v Opatiji istemu admiralu Mamuli. Za gradnjo vile so izkoriščali vojake, kar je bilo seveda v nasprotju z zakoni. Korupcija na višku torej!

Sledile so prave salve političnih očitkov in pritiskov na Mladine častnike in seveda na slovensko politiko, naj le-ta utiša vse te „napade na JLA“. Vojska je seveda na vse mogoče načine kričala, kako je „napadana“, in „da se proti njej izvršuje prava specialna vojna“, nič pa ni hotela slišati o javno postavljenih vprašanjih, ki jih je Mladina vztrajno ponavljala. Kaj šele, da bi na katero od njih odgovorila!

Šlo je za javna vprašanja o preprodajanju orožja, o Mamulinem obisku v revni ter lačni Etiopiji ter o gradnji njegove vile v Opatiji.

Prav v tem času pa so začele v javnost curljati vesti o tem, kako poskuša prav ta „regularna“ in „ljudska“ vojska mimo slovenskega ljudstva povsem skrivoma ukinjati Ljubljansko armadno območje in Teritorialne enote v Sloveniji. Zadeve so zaradi skrajne občutljivosti slovenski javnosti seveda skrbno prikrivane. Z morebitno ukinitvijo Ljubljanskega armadnega območja bi JLA postala prava okupacijska vojska v Sloveniji, na katero ne bi imeli Slovenci nobenega vpliva.

V istem času se je nato pojavil še nov val alarmantnih govoric, za katere obstajajo določeni dokumenti, ki kar aktivno krožijo med ljudmi po Sloveniji. Tokrat je šlo za pripravljane vojaške udare v Sloveniji. Govorilo se je o množičnih aretacijah. Vse te govorice so ime-

VINKO LEVSTIK

Aretacija Janeza Janša

V Trstu 31. maja ni moglo priti do predstavitve dnevnih spominov Staneta Kavčiča. Vzroki za to: v Ljubljani so zaprli enega od dveh urednikov Kavčičeve knjige.

Poglejmo malo podrobneje, za kaj je šlo.

31. maja so ob 6. uri zjutraj delavci Uprave za notranje zadeve z izgovorom, da gre za nujno preiskovalno dejanje, torej brez odredbe sodišča (člen 154 KP), opravili preiskavo stanovanja in delovnega mesta Janeza Janše. Pri tem so mu zasegli večje število dokumentov, različnih tekstov in gradiva. Isti dan so aretirali tudi zastavnik Ivana Boršterja. Slovenska demokratična javnost v domovini je zgrožena nad

Po zadnjih novicah je tudi slovenska Cerkev dala svojo moralno podporo zaprtim Slovincem. V petek, 17. junija, je bila v franciškanski cerkvi v Ljubljani ob nabito polni cerkvi molitvena ura za te zapornike.

Zvedeli pa smo tudi, da je bilo napovedano za ponedeljek, 20. junija, veliko protestno zborovanje in manifestacija pred Cankarjevim domom. Organizirali bi ga pisatelji in drugi kulturniki, na njem naj bi nastopili Slovenci oktet in tudi Filharmonija. Vse to v podporo zaprtim z zahtevo za njihov izpust iz ječe.

Po teh zadnjih novicah je zanimivo, da je slovenska partija stopila v ozadje — je torej bolj partija kot pa slovenska in bolj uboga Beograd in vojsko kot pa svoje člane — in da so iniciativo prevzeli kulturniki in Cerkev, kot že tolikokrat v slovenski zgodovini.

aretacijo, še posebej ker je kazenski postopek prevzela vojska, ki s svojimi izjavami poudarja izključevanje slehernih civilnopравnih postopkov.

Iz potrdila o zasegu predmetov je razvidno, da gre za dokumente, ki so bili izhodišče razprav v javnosti in javnih občilih, na njih pa so se nanašale tudi uradne reakcije političnih teles. Ti dokumenti torej niso nobena skrivnost in kot taki ne morejo biti razlog za kakršnakoli „nujna preiskovalna dejanja“. Še manj pa so lahko razlog za pripor. Po mnenju mnogih poznavalcev je Janševa aretacija preizkušanje razmerja sil na Slovenskem ter že kar jasne napovedi novih represivnih ukrepov.

Ker ukrepa pripora zoper Janeza Janšo ni mogoče obravnavati ločeno od nekaterih dogodkov in „nedogodkov“ v zadnjem času (govorice o načrtovanih aretacijah v Sloveniji in javno vprašanje v zvezi s tem), se nam nujno zastavlja vprašanje, ali ni ta ukrep že začetek uredničenja teh govoric?

Demokratična javnost v Sloveniji se je takoj sestala na nekaj sestankih ter množično podprla zahteve, da se postri nadzor nad vojsko ter policijo, in da se v ta namen ustanovi neodvisen nadzorni organ, ki bo spremljal dogajanje ter nastopal v vseh podobnih zlorabah oblasti.

Mnogi mladi komunisti so javno izrazili, da bodo ob nadaljevanju takšne represivne politike izstopili iz Zveze komunistov.

Iz Ljubljane sem dobil anonimni klic, da je aretacija v zvezi z dokumentom o pripravljanih državne udare v Sloveniji.

Slovenija, kam te porivajo?

le osnovo v stenografskih zapiskih, ki so vsebovali diskusijo predsednika slovenskih komunistov Kučana v CK ZKJ v Beogradu, kjer je zavrčal vse možnosti za nedemokratično reševanje krize, še posebej v Sloveniji. Ti zapiski so skrivoma začeli krožiti med ljudmi (ne ve se, kdo jih je razpečal) in seveda takoj povzročili šok. Še posebej, ker Kučan omenja konkretno ponudbo vojske za pomoč pri nemirih, od katerih bi prišlo, ko bi policija izvršila množične aretacije.

V tem času je bila postavljena pred konkretna dejstva tudi Mikuličeva gospodarska vlada. Ker je obljubila drugačno reševanje gospodarske situacije, ji je uspelo zadržati popolnoma nezasužnen prestol.

Sledili so ostri ukrepi, ki bodo v naslednjih tednih nujno povzročili socialne nemire.

V vsem tem dogajanju, še posebej pa prav v času sprejemanja bolečih Mikuličevih gospodarskih ukrepov, so 31. maja zgodaj zjutraj aretirali Janeza Janšo, ki je eden najmarkantnejših predstavnikov slovenske kritične javnosti. Brutalna aretacija nikakor ni naključna, saj je skrbno tempirana na čas, v katerem lahko zaradi ostrih gospodarskih ukrepov vsak trenutek pride do resnih nemirov.

Z Janševimi aretacijami je oblast ubila več muh z enim zamahom. Slovensko kritično javnost je zaposlila s specifičnim „primerom“ in jo tako odvrnila v stran od skrajno resnih gospodarskih in socialnih problemov.

Po mnenju nekaterih gre za nov poskus zastraševanja, ki so se ga lotili nasprotniki demokracije, da bi z ustvarjanjem incidentnih in ekscesnih primerov vzpostavili razmere, ki bi jim omogočile nove in ostrejšje represivne posege. Gre tudi za poskus kriminaliziranja Janeza Janše kot kandidata za predsednika Zveze slovenske mladine, kar pomeni nezasišano vmešavanje v volilne postopke in grob pritisk na javnost.

Sedaj je že jasno, da je stalinizem, ki se je v zadnjem času nekoliko potlačil v ozadje, spet na pohodu. Sistem je pač enopartijski in kot tak niti sam sebe ne more kontrolirati, kaj šele, da bi ga kontroliral kdo drug. Enopartijski sistem pa je, kot kaže več kot dvatisočletna zgodovina civilizacije, nujno ali fašističen ali stalinističen. Oboje si je podobno!

Po Ljubljani se širijo govorice, da so Janšo zaprli tudi zaradi tega, ker je posedoval dokumente o skrajno delikatni temi, o ukinitvi Ljubljanskega armadnega območja, s čimer bi bilo spozrežano še tisto malo elementov „slovenske vojske“, ki so uspeli obstati, pa čeprav le kot lepotni okrasek.

V primeru aretacije Janeza Janše je jasno izpostavljen popoln monopol, ki ga ima vojska v državi. Lepo se vidi, da lahko vojska počne, kar hoče — celoten postopek z Janšo to kruto razgalja — brez kakršnekoli odgovornosti komur koli. Slovenska demokratična javnost je absolutno prešibka, da bi imela kakršnekoli nadzor in vpliv nad postopki in hotenji vojske, ki smo jim priča. Še posebej, ker je vojska soldat (soldo — denar) — plačanec — partije. Partija je popoln monopolist nad vsem, še legitimnost si daje sama. Krog je tako zaključen. Ljudje so iz tega monolitnega kroga izločeni in lahko le životarijo. Kot grajski hrib v utrjenem gradom ter graščakom, okoli katerega pa životari nepregledna množica podložnikov.

Niso daleč od resnice tisti, ki vlečejo vzporednice s „praško pomladjo“ in „hrvaškim maspokom“.

Slabo se nam piše!

Vinko LEVSTIK

